

TÌM HIỂU TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ VÀ SỰ CẦN THIẾT CỦA VIỆC NÂNG CAO Ý THỨC CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN HIỆN NAY

Nguyễn Thị Thu Hoa
Trường Đại học Giao thông Vận tải, Hà Nội

Tóm tắt: Bài viết tập trung tìm hiểu tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị và nhận diện các biểu hiện ý thức chính trị của sinh viên hiện nay, từ đó đưa ra những yêu cầu nâng cao ý thức chính trị góp phần giúúp sinh viên trở thành những công dân có trách nhiệm với bản lĩnh chính trị vững vàng và tinh thần sẵn sàng cống hiến cho sự phát triển bền vững của đất nước. Từ đó, đề xuất một số giải pháp nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên hiện nay.

Từ khóa: Tư tưởng Hồ Chí Minh, giáo dục LLCT, ý thức chính trị, sinh viên hiện nay

EXPLORING HO CHI MINH'S THOUGHT ON POLITICAL THEORY EDUCATION AND THE NECESSITY OF RAISING POLITICAL AWARENESS AMONG STUDENTS TODAY

Nguyen Thi Thu Hoa
University of Transport and Communications, Hanoi

Abstract: The article focuses on understanding Ho Chi Minh's ideology on political theory education and identifying the expressions of political consciousness of current students, thereby providing requirements for raising political awareness, contributing to helping students become responsible citizens with strong political will and a willingness to contribute to the sustainable development of the country. From there, we propose some solutions to raise political awareness for today's students.

Keywords: Ho Chi Minh's ideology, political theory education, political consciousness, current students

Nhận bài: 15/02/2025

Phản biện: 17/03/2025

Duyệt đăng: 21/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Sinh viên là nguồn tạo dựng đội ngũ trí thức, là chủ nhân tương lai của nước nhà. Đảng, Nhà nước và toàn xã hội cần quan tâm đào tạo, bồi dưỡng, giáo dục họ trở thành những công dân tiêu biểu cho thế hệ người Việt Nam thời đại mới. Theo tinh thần Nghị quyết 35/ NQ-TW của Bộ Chính trị (khóa XII), sinh viên là một lực lượng quan trọng trong công cuộc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Chính vì vậy, trong các nội dung giáo dục, đào tạo, bồi dưỡng cho sinh viên cần thiết phải tăng cường giáo dục về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Nói cách khác, cần phải tăng cường giáo dục LLCT để hình thành cho sinh viên thế giới quan duy vật biện chứng, nhân sinh quan cách mạng, phương pháp luận khoa học, tư duy lý luận và tư duy chính trị - thực tiễn, tạo sức đề kháng, khả năng “miễn dịch” với các quan điểm sai trái, thù địch, góp phần phát triển toàn diện con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế, cũng như yêu cầu của cuộc đấu tranh tư tưởng, lý luận hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Những biểu hiện của sinh viên về ý thức chính trị

Ở các trường Đại học, đặc biệt các trường Đại học công lập, Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường đã thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện việc hoàn thiện chương trình, đổi mới nội dung, giáo trình, đa dạng hóa hình thức, phương pháp giảng dạy. Chú trọng công tác tổ chức, đổi mới cơ chế quản lý giảng dạy các môn LLCT. Quan tâm xây dựng, nâng cao trình độ học vấn, phát triển năng lực giảng dạy, năng lực nghiên cứu lý luận, nghiên cứu tổng kết thực tiễn và rèn luyện, tu dưỡng phẩm chất chính trị, tư tưởng, đạo đức, lập trường, quan điểm cách mạng, lòng yêu nghề, khát vọng cống hiến cho đội ngũ giảng viên LLCT. Nhà trường quan tâm đầu tư xây dựng cơ sở vật chất, hiện đại hóa phương tiện dạy học, phát triển hệ thống thư viện, tài liệu phục vụ nghiên cứu và giảng dạy LLCT. Cũng chính vì vậy mà ý thức chính trị của sinh viên ngày càng được nâng cao.

Ý thức chính trị của mỗi cá nhân là sự nhận thức về những vấn đề liên quan đến đời sống chính trị - xã hội; là thái độ, niềm tin, lý tưởng, ý chí, bản lĩnh và hành vi chính trị.

Ý thức chính trị của sinh viên biểu hiện qua nhiều phương thức khác nhau, có khi sinh viên thể

hiện ý thức chính trị của mình trong việc học tập, tiếp thu tri thức LLCT, chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh để hình thành cho mình thế giới quan khoa học và đúng đắn trong việc tiếp cận những vấn đề chính trị - xã hội; thông qua các hoạt động đoàn thể, qua tranh luận, trao đổi tư tưởng, đấu tranh bảo vệ một quan điểm chính trị nhất định. Cũng có khi ý thức chính trị của sinh viên lại được thể hiện một cách gián tiếp thông qua việc bày tỏ tình cảm, nhận thức, niềm tin, sự định hướng hoạt động của bản thân... Khái quát lại, ý thức chính trị của sinh viên được biểu hiện qua một số phương thức cơ bản sau:

Trong học tập chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh

Niềm tin đối với sự nghiệp đổi mới và định hướng lý tưởng chính trị của bản thân trong quá trình học tập, rèn luyện

Bày tỏ thái độ và trách nhiệm trong việc giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống dân tộc

Sinh viên thể hiện nhận thức và quyết tâm trong thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước

Sinh viên tích cực tham gia trong hoạt động đoàn thể chính trị - xã hội

2.2. Một số giải pháp nhằm nâng cao ý thức chính trị của sinh viên hiện nay

2.4.1. Giải pháp từ phía các cơ quan đơn vị

Các cơ quan đơn vị cần quan tâm thường xuyên tới nội dung, chương trình, giáo trình các môn LLCT. Đây là một hoạt động mang tính khoa học, là một hình thức nghiên cứu LLCT nên cần được tiến hành thận trọng, thường xuyên, nghiên cứu công phu, có lộ trình và bước đi phù hợp nhằm tổng kết bài học kinh nghiệm quý báu cho công tác giáo dục LLCT cho sinh viên các trường Đại học hiện nay.

Nội dung chương trình vừa đảm bảo tính cơ bản, chuyên sâu, vừa đảm bảo nâng cao năng lực vận dụng vào thực tiễn và phát triển tư duy sáng tạo của người học. Sự hấp dẫn của nội dung các môn học LLCT là ở tính khoa học và tính hữu ích thiết thực của chúng. Vì vậy, cải tiến nội dung giáo dục LLCT bậc Đại học là đảm bảo tính khách quan khoa học và tính thực tiễn phù hợp với đối tượng sinh viên.

Chương trình giáo dục LLCT cần phải được đổi mới trên các mặt: Chương trình phải đáp ứng được mục tiêu giáo dục; Mục tiêu giáo dục đặt ra như thế nào, nội dung, chương trình giáo dục phải tương ứng thực hiện được những mục tiêu đó.

Đối với sinh viên thì chương trình giáo dục LLCT phải bảo đảm tính hệ thống, lôgic, cân đối nhằm trang bị thế giới quan và phương pháp luận, xây dựng và hoàn thiện nhân cách cho sinh viên... Đổi mới giáo trình: Giáo trình, tài liệu tham khảo phải được thường xuyên chú ý sửa chữa, hoàn thiện nhằm nâng cao tính thiết thực, cập nhật và hiệu quả cho nội dung giảng dạy.

Các ban, ngành, đoàn thể, các tổ chức chính trị xã hội cần tăng cường hơn nữa công tác giáo dục về giá trị lịch sử và lòng yêu nước, giáo dục kỹ lưỡng về lịch sử cách mạng Việt Nam, các giá trị yêu nước và trách nhiệm công dân. Qua đó, sinh viên sẽ nhận thức rõ hơn về trách nhiệm của mình trong việc giữ gìn và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc.

Tạo điều kiện cho sinh viên tham gia các phong trào bảo vệ Tổ quốc, các hoạt động như bảo vệ chủ quyền biển đảo, bảo vệ môi trường. Các phong trào đoàn thể có ý nghĩa này, là cơ hội để sinh viên thể hiện trách nhiệm với đất nước, góp phần vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

2.4.2. Giải pháp về phía nhà trường:

Các Trường Đại học cần tăng cường hơn nữa, tạo điều kiện cho sinh viên tham gia các hoạt động của Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên; sinh viên cần được tham gia các phong trào, hoạt động đoàn thể, tình nguyện của Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên như “Mùa hè xanh”, “Tiếp sức mùa thi” hoặc các hoạt động bảo vệ môi trường. Đây là cơ hội để sinh viên rèn luyện kỹ năng xã hội, xây dựng tinh thần đoàn kết và ý thức trách nhiệm với cộng đồng. Đảng ủy, ban giám hiệu, các tổ chức đoàn thể trong nhà trường cần tổ chức nhiều diễn đàn, hội thảo, tọa đàm, tạo cơ hội cho sinh viên tham gia các diễn đàn chính trị - xã hội, nơi họ có thể thảo luận về các chủ đề trong nước và quốc tế. Những buổi thảo luận này giúp sinh viên hiểu sâu hơn về vai trò của Đảng và Nhà nước trong sự nghiệp đổi mới, từ đó nâng cao ý thức chính trị. Nhà trường Đại học cần tạo môi trường cởi mở cho sinh viên tham gia thảo luận các vấn đề chính trị - xã hội, từ đó phát triển khả năng tư duy phản biện, phân tích và đưa ra quan điểm cá nhân một cách khách quan, có căn cứ. Đồng thời, nâng cao hơn nữa khả năng đánh giá và phân tích thông tin, sinh viên cần được hướng dẫn cách tiếp cận, phân tích thông tin chính trị - xã hội một cách chính xác, khoa học. Việc tăng cường kỹ năng này sẽ giúp sinh viên tránh bị ảnh hưởng bởi các thông tin sai lệch và có khả năng bảo vệ quan điểm chính

trị của mình dựa trên nền tảng lý luận và thực tiễn.

2.4.3. Giải pháp về phía giảng viên

Để đáp ứng yêu cầu giảng dạy LLCT ở các trường Đại học, cần phải có đội ngũ giảng viên LLCT đủ số lượng và chất lượng đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ và đòi hỏi ngày càng cao của xã hội. Trong sự phát triển chung của sự nghiệp giáo dục, đào tạo ở nước ta hiện nay, khi số lượng sinh viên ngày một tăng cao cũng đồng nghĩa với việc cần có đội ngũ số lượng giảng viên nói chung, giảng viên giảng dạy các bộ môn LLCT nói riêng đủ về số lượng và đạt yêu cầu về chất lượng. Số lượng và cơ cấu đội ngũ giảng viên LLCT là rất quan trọng và cần thiết, nhưng quan trọng và cấp bách hơn cả chính là đào tạo được đội ngũ giảng viên LLCT có chất lượng. Chất lượng đội ngũ cán bộ giảng dạy LLCT là một yếu tố quyết định chất lượng giáo dục LLCT trong các trường đại học. Chất lượng cán bộ giảng dạy phụ thuộc phẩm chất chính trị, đạo đức cách mạng, trình độ chuyên môn và kỹ năng sư phạm của từng giảng viên. Đội ngũ giảng viên LLCT là nhân tố chủ yếu quyết định chất lượng, hiệu quả quá trình đổi mới nâng cao ý thức giáo dục LLCT cho sinh viên. Giảng dạy các môn LLCT đòi hỏi đội ngũ giảng viên môn học này không chỉ nắm vững nội dung môn học, phương pháp truyền đạt, vận dụng kiến thức mà cần có phẩm chất chính trị, tư tưởng cao.

2.4.4. Giải pháp phối hợp chặt chẽ giáo dục LLCT với giáo dục tri thức khoa học, nâng cao trình độ nghề nghiệp và rèn luyện nhân cách sinh viên

Tri thức khoa học tự nhiên, khoa học xã hội và nhân văn là tiền đề khoa học và tiền đề tư tưởng, lý luận cho sự ra đời, phát triển của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Do đó, việc tiếp

thu, vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Lịch sử dân tộc và đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam đòi hỏi cả người dạy và người học cần có nền tảng tri thức vững chắc về các lĩnh vực khoa học tự nhiên và khoa học xã hội, nhân văn. Kiến thức về các lĩnh vực khoa học này càng đầy đủ, càng sâu sắc, khả năng tiếp thu, vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chính sách, pháp luật càng cao. Chính vì vậy, quá trình giáo dục, giảng dạy các môn LLCT cần thực hiện tốt nhất sự kết hợp này và được thể hiện cụ thể trong nội dung, trong kế hoạch, đặc biệt là trong tiến độ giảng dạy và trong việc vận dụng kiến thức, quan điểm LLCT để giải đáp những vấn đề đặt ra của thực tiễn xã hội, thực tiễn nghề nghiệp của sinh viên theo chuyên ngành.

III. KẾT LUẬN

Trước bối cảnh Việt nam bước vào kỷ nguyên vươn mình để tới đích dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phát triển theo chế độ xã hội Xã hội chủ nghĩa, sánh vai với các cường quốc năm châu, vấn đề giáo dục LLCT cho sinh viên càng có ý nghĩa quan trọng. Để nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên hiện nay cần có chiến lược giáo dục chính trị cụ thể, kết hợp giữa việc nâng cao chất lượng giảng dạy LLCT với phát triển kỹ năng tư duy phản biện và tạo môi trường thuận lợi cho sinh viên tham gia các hoạt động chính trị - xã hội. Việc này không chỉ giúp sinh viên nâng cao ý thức chính trị, bảo đảm sinh viên không bị ảnh hưởng tiêu cực bởi các yếu tố bên ngoài, giữ vững lập trường tư tưởng mà còn giúp sinh viên trở thành những công dân có trách nhiệm, đóng góp vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong hiện tại và tương lai.

Nghiên cứu này được tài trợ bởi Trường Đại học Giao thông vận tải, trong đề tài mã số “T2025-ML-003”.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Chí Minh: Toàn tập, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 2.
2. Hồ Chí Minh: Toàn tập, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 5
3. Hồ Chí Minh: Toàn tập, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 6.
4. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 11
5. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 12
6. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 15
7. Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb CTQG, Hà Nội, 2021
8. V.I.Lênin: Toàn tập, t.4, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2005
9. V.I.Lênin: Toàn tập, t.41, Sđd